

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 81
UDC 82
UDC 008

ISSN 2545-3998

ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ, КНИЖЕВНИ
И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC, LITERARY
AND CULTURAL RESEARCH

PALMK, VOL 3, NO 6, STIP, MACEDONIA, 2018

ГОД. III, БР. 6
ШТИП, 2018

VOL. III, NO 6
STIP, 2018

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

Год. 3, Бр. 6
Штип, 2018

Vol. 3, No 6
Stip, 2018

PALMK, VOL 3, NO 6, STIP, MACEDONIA, 2018

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип,
Република Македонија

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Ранко Младеноски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, Република Македонија
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, Република Македонија
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација
Георгета Раца, Универзитет Банат, Романија
Астрид Симоне Грослер, Универзитет Банат, Романија
Горан Калогера, Универзитет во Риека, Хрватска
Дејан Дуриќ, Универзитет во Риека, Хрватска
Шандор Чегледи, Универзитет во Панонија, Унгарија
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција
Зеки Ѓурел, Универзитет Гази, Република Турција
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија
Сагхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Данило Капасо, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Татјана Ѓурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција
Регула Бусин, Швајцарија
Натале Фиорето, Универзитет во Перуца, Италија
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

PUBLISHED BY

Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip,
Republic of Macedonia

EDITOR-IN-CHIEF

Ranko Mladenoski

EDITORIAL BOARD

Victor Friedman, University of Chicago, United States of America
Tole Belcev, Goce Delcev University, Republic of Macedonia
Nina Daskalovska, Goce Delcev University, Republic of Macedonia
Alla Sheshken, Lomonosov Moscow State University, Russian Federation
Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation
Georgeta Rata, Banat University, Romania
Astrid Simone Grosler, Banat University, Romania
Goran Kalogjera, University of Rijeka, Croatia
Dejan Duric, University of Rijeka, Croatia
Sándor Czeglédi, University of Pannonia, Hungary
Éva Bús, University of Pannonia, Hungary
Husejin Ozbaj, GAZI University, Republic of Turkey
Zeki Gurel, GAZI University, Republic of Turkey
Elena Daradanova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Ina Hristova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India
Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India
Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom
Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom
Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic
Jean-Marc Vercruysse, Artois University, French Republic
Regula Busin, Switzerland
Natale Fioretto, University of Perugia, Italy
Oliver Herbst, University of Wurzburg, Germany

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Драгана Кузмановска
Толе Белчев
Нина Даскаловска
Билјана Ивановска
Светлана Јакимовска
Марија Леонтиќ
Јована Караникиќ Јосимовска

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Даница Гавриловска–Атанасовска (македонски јазик)
Весна Продановска (англиски јазик)
Толе Белчев (руски јазик)
Билјана Ивановска (германски јазик)
Марија Леонтиќ (турски јазик)
Светлана Јакимовска (француски јазик)
Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров

АДРЕСА

ПАЛИМПСЕСТ
РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. факс 201
МК-2000 Штип, Македонија

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип:

<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.

Трудовите се рецензираат.

EDITORIAL COUNCIL

Dragana Kuzmanovska
Tole Belcev
Nina Daskalovska
Biljana Ivanovska
Svetlana Jakimovska
Marija Leontik
Jovana Karanikik Josimovska

LANGUAGE EDITORS

Danica Gavrilovska-Atanasovska (Macedonian language)
Vesna Prodanovska (English language)
Tole Belcev (Russian language)
Biljana Ivanovska (German language)
Marija Leontik (Turkish language)
Svetlana Jakimovska (French language)
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov

ADDRESS

PALIMPSEST
EDITORIAL COUNCIL
Faculty of Philology
Krste Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip, Macedonia

The International Scientific Journal “Palimpsest” is issued twice a year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip:

<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.

All papers are peer-reviewed.

BIBLIOGRAPHIC INFORMATION

Journal Name	PALIMPSEST International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research
Abbreviation	PALMK
ISSN (print)	2545-398X
ISSN (online)	2545-3998
Knowledge field: UDC code	UDC 81 UDC 82 UDC 008
Article Format	HTML/ PDF; PRINT/ B5
Article Language	Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish, Italian
Type of Access	Open Access e-journal
Type of Review	Double-blind peer review
Type of Publication	Electronic version and print version
First Published	2016
Publisher	Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip, Republic of Macedonia
Frequency of Publication	Twice a year
Subject Category	Language and Linguistics, Literature and Literary Theory, Education, Cultural Studies
Chief Editor	Ranko Mladenoski
Country of Origin	Republic of Macedonia
Online Address	http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL
E-mail	palimpsest@ugd.edu.mk Academia edu https://www.ugd.academia.edu/ PALIMPSESTПАЛИМПСЕСТ
	Research Gate https://www.researchgate.net/profile/Palimpsest_ Palimpsest2
Profiles	Facebook Palimpsest / Палимпсест Twitter https://twitter.com/palimpsest22 SCRIBD https://www.scribd.com/user/359191573/Palimpsest- Палимпсест

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

15 ПРЕДГОВОР

Толе Белчев, уредник на „Палимпсест“

FOREWORD

Tole Belcev, editor of Palimpsest

ЈАЗИК / LANGUAGE

19 Gondo Bleu Gildas

COMPARAISON ET MARQUEURS COMPARATIFS EN DAN EST

Gondo Bleu Gildas

COMPARISON AND COMPARATIVE MARKERS IN DAN EAST

33 Luciana Guido Shrempf

ANALISI LINGUISTICA DI ALCUNE CARATTERISTICHE MORFOSINTATTICHE E LESSICALI DELLA COMUNICAZIONE SOCIALE IN ITALIA

Luciana Guido Shrempf

LINGUISTIC ANALYSIS OF SOME MORPHOSYNTACTIC AND LEXICAL CHARACTERISTICS OF SOCIAL COMMUNICATION IN ITALY

45 Rita Scotti Jurić, Isabella Matticchio

DAL BILINGUISMO AL PLURILINGUISMO, DALLA MULTICULTURALITÀ ALL'INTERCULTURALITÀ. ESSERE ITALIANI IN ISTRIA

Rita Scotti Jurić, Isabella Matticchio

FROM BILINGUALISM TO PLURILINGUALISM, FROM MULTICULTURALISM TO INTERCULTURALISM. BEING ITALIAN IN ISTRIA

55 Sanja Maglov

A GENRE-BASED ANALYSIS OF VARIATION IN THE SOCIAL SCIENCE AND MECHANICAL ENGINEERING ABSTRACTS IN ENGLISH AND SERBIAN

69 Gülşen Yılmaz

KALIP SÖZLER ve “YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ” ADLI DERS KİTABINDAKİ KALIP SÖZLERİN ANLAMSAZ ve BAĞLAMSAL OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Gülşen Yılmaz

THE SEMANTIC AND CONTEXTUAL ASSESMENT OF CLICHÉ WORDS IN THE COURSE BOOK “TURKISH TEACHING SET FOR FOREIGNERS”

- 81 Виолета Јанушева, Христина Видевска**
УПОТРЕБА НА ТОЧКАТА ВО ЗНАЦИТЕ ЗА ДИРЕКТНА РЕЧ ВО
МАКЕДОНСКИОТ СТАНДАРДЕН ЈАЗИК
Violeta Janusheva, Hristina Videvska
THE USE OF THE FULL STOP IN THE DIRECT SPEECH IN THE
MACEDONIAN STANDARD LANGUAGE
- 93 Zoran Nikolovski**
AN OVERVIEW OF LANGUAGE POLICY IN FRANCE
- 101 Катарина Ѓурчевска Атанасовска, Соња Китановска-Кимовска**
СТИЛОТ И ПРЕВЕДУВАЊЕТО НИЗ ПРИЗМАТА НА КОГНИТИВНАТА
УЛОГА НА ПРЕВЕДУВАЧОТ КАКО ПРИМАТЕЛ НА ТЕКСТОТ ПРИ
КРЕАТИВНИОТ ПРОЦЕС
Katarina Gjurchevska Atanasovska, Sonya Kitanovska-Kimovska
TRANSLATION AND STYLE PERCEIVED THROUGH THE COGNITIVE
ROLE OF THE TRANSLATOR AS A TEXT RECEIVER DURING THE
CREATIVE PROCESS
- 113 Марија Кусевска**
ТЕОРЕТСКИ ПРЕТПОСТАВКИ НА ДИРЕКТНОТО И ИНДИРЕКТНОТО
ИЗРАЗУВАЊЕ
Marija Kusevska
THEORETICAL PERSPECTIVES OF DIRECTNESS AND INDIRECTNESS
- 125 Марија Леонтик**
ВИДОВИ РЕЧЕНИЦИ ВО ТУРСКИОТ ЈАЗИК И НИВНИТЕ
ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК
Marija Leontik
TYPES OF SENTENCES IN TURKISH LANGUAGE AND THEIR
EQUIVALENCE IN MACEDONIAN LANGUAGE
- 137 Деспина Минова**
ПРИЛОЗИТЕ ВО РОМАНОТ „ЦРНА КНИГА“ ОД ОРХАН ПАМУК И
НИВНИТЕ ПРЕВОДНИ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО ПРЕВОДОТ НА ИЛХАМИ
ЕМИН
Despina Minova
ARTICLES IN THE NOVEL „BLACK BOOK“ BY ORHAN PAMUK AND
THEIR TRANSLATION EQUIVALENTS IN THE TRANSLATION OF ILHAMI
EMIN

КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE

- 151 Ali Lihi**
DE L'ONOMASTIQUE ET DE L'ESPACE FICTIONNALISE:
L'AFFIRMATION DE L'IDENTITE DANS L'ŒUVRE DE MOHA SOUAG
Ali Lihi
ONOMASTICS AND FICTIONALIZED SPACE:
AFFIRMATION OF IDENTITY IN THE WORK OF MOHA SOUAG
- 161 Eva Mesárová**
SCRITTORE-TRADUTTORE E CULTURA LETTERARIA EUROPEA
Eva Mesárová
WRITER-TRANSLATOR AND EUROPEAN LITERARY CULTURE
- 171 Turgay Kabak**
RİZE İLİNDE ÖLÜM ETRAFINDA GELİŞEN HALK İNANIŞLARI
Turgay Kabak
SOCIAL BELIEFS DEVELOPED AROUND DEATH IN RIZE PROVINCE
- 179 Ignac Fock**
LA FOLIE DE FLAUBERT DANS LES MÉMOIRES D'UN FOU:
CONCILIER L'AUTOBIOGRAPHIE ET LA FICTION
Ignac Fock
FLAUBERT'S MADNESS IN MEMOIRS OF A MADMAN:
RECONCILING AUTOBIOGRAPHY AND FICTION
- 195 Eva Gjorgjievska**
LE DÉVELOPPEMENT ET LA DÉGRADATION D'UN PERSONNAGE
DE PROUST: LE BARON DE CHARLUS
Eva Gjorgjievska
THE DEVELOPMENT AND THE DEGRADATION OF A PROUSTIAN
CHARACTER: THE BARON DE CHARLUS
- 209 Danijela Kostadinović**
FEATURES OF SHORT STORIES FOR CHILDREN BY MOŠA ODALOVIĆ
- 217 Neslihan Huri Yiğit**
AFYONKARAHİSAR YÖRESİ KÖY SEYİRLİK OYUNLARINDAN
"DEVECİ" OYUNU
Neslihan Huri Yiğit
A THEATRICAL VILLAGE PLAY FROM AFYONKARAHISAR REGION:
"CAMELEER PLAY"

КУЛТУРА / CULTURE

- 227 Petar Namicev, Ekaterina Namiceva**
WOOD CARVING – TRADITIONAL ART EMBEDDED IN THE
HISTORIC OBJECTS
- 241 Стојанче Костов**
КОРЕОГРАФИЈА И СЦЕНСКА АДАПТАЦИЈА –
ФОРМИ НА СЦЕНСКО-УМЕТНИЧКА ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ОРСКАТА
ТРАДИЦИЈА (КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА)
Stojance Kostov
COREOGRAPHY AND STAGE ADAPTATION -
FORMS OF STAGE PRESENTATION OF THE FOLK DANCE TRADITION
(COMPARATIVE ANALYSIS)
- 251 Маја Манчевска**
УЛОГАТА НА ФЕМИНИЗМОТ ВО БОРБАТА ЗА ПОЛИТИЧКА
ПАРТИЦИПАЦИЈА
Maja Mancevska
THE ROLE OF FEMINISM IN THE STRUGGLE FOR POLITICAL PARTICI-
PATION

МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY

- 267 Tatjana Marjanović**
FOUR SUCCESSIVE GENERATIONS OF STUDENTS AND A GRAMMAR
TEST: SHOULD WE BE ALARMED?
- 281 Марија Тодорова, Татјана Уланска**
УСВОЈУВАЊЕ НА ШПАНСКИОТ ЈАЗИК КАКО ТРЕТ ЈАЗИК КАЈ
МАКЕДОНСКИТЕ СТУДЕНТИ
Marija Todorova, Tatjana Ulanska
ACQUISITION OF SPANISH AS A THIRD LANGUAGE BY MACEDONIAN
LEARNERS

ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

293 Васил Тоциновски

ИДЕИТЕ И ИДЕАЛИТЕ НА XIX ВЕК ВО ПРИЛЕП И ПРИЛЕПСКО

Vasil Tocinovski

THE IDEAS AND IDEALS OF THE XIX CENTURY IN PRILEP
AND THE PRILEP REGION

297 Луси Караниколова-Чочоровска

„ХЕРАКЛЕЈА ЛИНКЕСТИС“ ОД ВАЊА АНГЕЛОВА ИЛИ: ЗА
ДРЕВНОСТА, СТАМЕНОСТА, ЧОВЕЧНОСТА И БЕСКОНЕЧНОСТА

Lusi Karanikolova-Chochorovska

„HERACLEA LYNCESTIS“ FROM VANJA ANGELOVA OR: ABOUT AN-
SCIENT HISTORY, TOUGHNESS, HUMANITY AND INFINITY

ДОДАТОК / APPENDIX

305 ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ

ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“

CALL FOR PAPERS

FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

ПРЕДГОВОР

Шестиот број на меѓународното научно списание „Палимпсест“ доаѓа како потврда на заложбите од уредниците на оваа научна публикација, но и на раководството и на сиот наставен кадар од Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, за поставување на квалитетот на списанието во секоја смисла на едно повисоко ниво во однос на сите претходно објавени броеви. Впрочем, трудовите што се објавуваат во овој број од списанието и нивната солидна научно-истражувачка вредност го илустрираат зголемениот интерес на лингвистите, книжевните теоретичари, историчари и критичари, културолозите и методичарите на наставата од Македонија и од странство за учество во креирањето на секој нареден број. Имено, во шестиот број на „Палимпсест“ се приложени 25 научни, стручни и прегледни трудови на автори од Македонија (од Универзитетот „Гоце Делчев во Штип, од Универзитетот „Св. Климент Охридски“ од Битола и од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од Скопје), но и од други земји како што се Србија, Хрватска, Словенија, Босна и Херцеговина, Словачка, Турција, Брегот на Слоновата Коска и Мароко, во петте постојани рубрики од списанието: Јазик, Книжевност, Култура, Методика на наставата и Прикази. Очигледно е дека за меѓународното научно списание „Палимпсест“, полека но сигурно, се прошируваат сферите на интерес во голем број научни кругови во разни држави од нашата планета. Во таа смисла, пријатно изненадува покажаниот огромен интерес за објавување на научни и стручни трудови во „Палимпсест“ од нашите почитувани колешки и колеги од африканскиот научен круг.

Од друга страна, преку интересот на странските истражувачи за нашето списание, на индиректен начин и Филолошкиот факултет од Штип ја продлабочува и ја проширува научната соработка со поголем број странски универзитети што е во духот на современото високо образование во светски рамки. Во таа смисла, со задоволство можеме да констатираме дека меѓународното научно списание „Палимпсест“ дава значаен прилог во развојот и растежот на нашиот Факултет на меѓународно ниво.

Нема сомнение дека ова наше меѓународно научно списание и натаму ќе се развива по нагорна линија со што ќе нуди значаен придонес во унапредувањето и афирмирањето на македонската, но и на светската модерна научно-истражувачка работа од областите лингвистика, наука за книжевноста, методика на наставата и културологија. Упорноста и ентузијазмот на големиот број учесници од 17 земји во светот коишто се вклучени во креирањето на секој број од „Палимпсест“ претставуваат солидна основа за нашата верба во брзиот растеж на квалитетот на оваа меѓународна научна публикација. Со таква верба и ви ги нудиме за читање трудовите од шестиот број на „Палимпсест“.

Толе Белчев, уредник на „Палимпсест“

FOREWORD

The sixth issue of the international scientific journal “Palimpsest” is not only a confirmation of the efforts of the editors of this scientific publication, but also of the management and the academic staff of the Faculty of Philology at Goce Delcev University - Stip for raising the journal’s quality in every sense to a higher level in relation to all previously published issues. In fact, the papers published in this issue and their solid scientific and research value illustrate the growing interest of linguists, literary theorists, historians and critics, cultural scientists and teaching methodologists from Macedonia and abroad for participating in the creation of each upcoming issue. Namely, the sixth issue of “Palimpsest” contains 25 research, theoretical and review papers by authors not only from Macedonia (from Goce Delcev University in Stip, St. Kliment Ohridski University in Bitola, and St. Cyril and Methodius University in Skopje), but also from other countries such as Serbia, Croatia, Slovenia, Bosnia and Herzegovina, Slovakia, Turkey, Ivory Coast and Morocco, in the five permanent sections of the journal: Language, Literature, Culture, Teaching Methodology and Book Reviews. It is obvious that the international scientific journal “Palimpsest” slowly but surely expands its areas of interest in many scientific circles in many countries worldwide. In that sense, it is a pleasant surprise that there is great interest in publishing research and theoretical papers in our journal by our respected colleagues from the African scientific circles.

On the other hand, through the interest of foreign researchers the Faculty of Philology in Stip indirectly deepens and extends the scientific cooperation with a number of foreign universities, which is in the spirit of contemporary higher education worldwide. In that sense, we can gladly state that the international scientific journal “Palimpsest” gives a significant contribution to the development and growth of our Faculty internationally.

There is no doubt that this international scientific journal will continue to develop in an upward direction, which will offer significant contribution to the promotion and affirmation of the Macedonian as well as the world’s modern scientific and research work in the fields of linguistics, literary theory, teaching methodology and culture. The persistence and enthusiasm of the large number of participants from 17 countries in the world involved in the creation of every issue of “Palimpsest” provide a solid basis for our belief in the rapid growth of the quality of this international scientific publication. With such faith, we invite you to read the papers in the sixth issue of “Palimpsest”.

Tole Belcev, editor of “Palimpsest”

AFYONKARAHİSAR YÖRESİ KÖY SEYİRLİK OYUNLARINDAN “DEVECİ” OYUNU

Neslihan Huri Yiğit
Bartın Üniversitesi, Türkiye
nhyigit@outlook.com

Özet: Anadolu halkının gelenek, görenek ve yaşam şekillerinin irdelenmesi neticesinde şekillenmiş olan köy seyirlik oyunları, günümüzde hala birçok köyde yaşatılmaktadır. Bu oyunların sosyolojik incelemeleri yapıldığında Anadolu köylerinin geçmiş kültürü ve yaşantıları ortaya konulmuş olacaktır. Bu çalışmada kısaca köy seyirlik oyunları tanımlanacak ve Afyonkarahisar yöresinde oynanan “Deveci Oyunu” nun tanıtımına yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Köy Tiyatrosu, Köy Seyirlik Oyunu, Deveci Oyunu, Halk Bilimi, Afyonkarahisar.

Giriş

Köy Seyirlik Oyunları, Köylü Tiyatrosu, Seyirlik Köy Oyunları (And, 1970: 16-17); *Köy Oyunları/Köy Orta Oyunları* (Töre, 2009: 2187), *Dramatik Köy Seyirlik Oyunları* (Özhan, 1997: 293) gibi çeşitli adlandırmalarla karşımıza çıkan köy eğlenceleri, yüzyıllardır Türk kültürünün en önemli taşıyıcıları olmuşlardır. Köy halkı için, iletişim, eğlence ve toplanma vesilesi olan ve her dönemde gerçekleştirilen seyirlik oyunlar, sanat anlamında geleneksel Türk tiyatrosunun da ilkel şekillerini oluşturmaktadırlar.

Bu oyunların kökeni tarih öncesi dönemlere kadar uzanmakta, Türk boylarının kültürel etkileşimlerine bağlı olarak çeşitlilik ve zenginlik göstermektedirler. “*Bir milletin tarihini koruyan ve sürdüren en önemli miras kültürel öğelerden oluşan mirastır. Türkler uzun tarihleri boyunca geniş bir coğrafyada hem komşu kültürleri etkilemiş, hem de onların kültürlerinden etkilenmişlerdir. Çünkü yakın coğrafyaların yaşam biçimleri; etraflarında gelişen olayları anlamlandırma şekilleri ve onlara atfettikleri değerlerle örtüşmektedir.*” (Erol, 2012: 289) Bu çalışmamızda Afyonkarahisar iline bağlı bazı Yörük ve Türkmen köylerinin düğünlerinde icra edilen “Deveci Oyunu” nun tanıtımına yer verilecek olup iki farklı kültüre sahip olan Yörükler ile Türkmenlerin bu oyunu oynayış biçimleri karşılaştırılacaktır.

1. Köy Seyirlik Oyunları

Metin And (1970) Anadolu'da seyirlik köylü oyunlarının da büyük çoğunluğunun eski tören kalıntıları olduğunu belirtir: “*Bununla birlikte ya bunların dışında kalan, ya köylünün bu örnekler üzerine sonradan uydurduğu çeşitli*

oyunlara rastlanır. Bunlar belki de zaman aşımı ile törensel niteliklerini değiştirerek bozulmuş oyunlar da olabilir. Bunların kimi masallardan, efsanelerden alınmış oyunlardır. Örneğin Beypazarı'na bağlı köylerde oynanan Sığırcı Keloğlan oyununda Türk masallarının kahramanı Keloğlan'ın evlenmesi canlandırılmaktadır. İzmir'in Yalapınar köyünde oynanan Köroğlu Oyunu ile Köroğlu'nun Bolu Beyini öldürmesi canlandırılır.”(s.29)

Sözlü kültürün ürünü olan Anadolu köy seyirlik oyunlarının en önemli özelliği anonim olmalarıdır. Yazılı bir metine dayanmazlar ancak oyunun ana çizgileriyle akışı, yapılacak hareketler ve olayların sırası bellidir. Oyunlarda çok basit olmakla beraber dekor, kostüm ve makyaj yer almaktadır (Oğuz, 2008: 69). Erkekler kadın, kadınlar erkek kılığına bürünürlerken, orta yaşlı erkeklerin hayvan taklitleri yaptıkları oyunlara da rastlanır. Oyunlar, genellikle uzun kış gecelerinde, düğün ve bayramlarda; gelenek ve görenekleri dayanışma içinde sürekli yaşanır kılmak, diğer taraftan da bir kısım sosyal hadiselerle dikkat çekebilme adına oynanır (Töre, 2009: 2188).

Bu oyunların kaynağında Türk toplum hayatının yansımalarını buluruz. “Hasımlar arasındaki savaş (Kan davası), ölüp dirilme (İnançlar ve ibretler), kız kaçırma (sosyal dengesizlikler), doktor, tüccar, berber, gibi hassas meslekler (ekonomi ve sağlık) gibi konular çokça yer alır. Bu arada çevreci bir zihniyeti yansıması bakımından insanların, doğanın diğer canlı unsurları ile olan ilişkileri de oyunların ana kaynaklarını oluşturur.” (Töre, 2009: 2187). Bu ana kaynaklar doğrultusunda her yörede şekillenen ve oynana gelen seyirlik oyunlar belli başlıklar altında tasnif edilerek karşılaştırmaya ve incelemeye hazır hale getirilirler.

Metin And (2014) seyirlik oyunları tür, konu, işlev ve yapıları bakımından yedi gruba ayırarak mümkün olduğunca kapsamlı oyun örneklerini tanıtmayı amaçlamıştır:

1. Kuttören ve Söylence Kaynaklı Oyunlar -Gerçekçi Oyunlar
2. Ölüp Dirilme ve Kız Kaçırma
3. Yılbaşı ve Yıl Sonu Oyunları
4. Tarımsal Oyunlar - Çoban Oyunları
5. Hayvan Benzetmeceleri
6. Dilsiz Oyunları -Kukla -Şaka Oyunları
7. Tek ve Çift İzlekli Oyunlar - Dizi Oyunları (s.11-26).

Diğer taraftan Mevlüt Özhan oyunları, oynanış amacı, oynandığı yer, oyuncuların cinsiyetleri ve müzikli olup olmayışına göre geniş bir tasnif önerisini sunmuştur:

- I. Oyunların oynanış amaçları bakımından;
 - A- İnanç kaynaklı olup, günümüzde bu amaçla oynananlar,
 - B- İnanç kaynaklı olup, günümüzde eğlence amacıyla oynananlar;
 - 1- Kız Kaçırma
 - 2- Ölüp Dirilme, kız Kaçırma
 - 3- Ölüp Dirilme,
 - C- Eğlence ürünü olarak oynananlar
 - 1- Meslek taklidi oyunlar,
 - 2- Hayvan taklidi oyunlar,
 - 3- Günlük yaşamlar ilgili oyunlar,

- 4- Tarımla ilgili oyunlar,
 - 5- Hikâye, masal ve tarihi olayları konu edinen oyunlar,
 - 6- Sağır-Dilsiz oyunları,
 - 7- Değişik konulu oyunlar,
- II. Oynandıkları yer bakımından;
- A- Açık alanlarda oynananlar,
 - 1- Bir alanda sabit olarak oynananlar,
 - 2- Gezilerek oynananlar,
 - B- Kapalı yerlerde oynananlar,
- III. Oynayanların cinsiyetleri açısından;
- A- Erkekler tarafından oynananlar,
 - B- Kadınlar tarafından oynananlar,
 - C- Hem erkekler hem de kadınlar tarafından oynanan oyunlar,
- IV. Müzik eşliğinde oynanıp oynanmamasına göre,
- A- Müzikli oyunlar,
 - B- Müziksiz oyunlar.(s. 293)

İncelemeleri ve objektif verilere ulaşmayı kolaylaştırmak amacıyla sunulan tasnif denemeleri neticesinde, farklı yörelerde oynanan ve farklı adlandırmalara sahip birçok oyunun benzer özellikler taşıdıkları, aynı çıkış noktasına sahip oldukları gözlemlenmiştir. Metin And'ın (1970) “*Bugün Anadolu'nun hangi köşesine gidilse oradaki köylerde kimi kez değişik adlarda aynı konular üzerine, üstelik çoğu kez aynı tarihlerde birtakım seyirlik oyunlar oynadıkları görülür. Diyelim bir uçtan ötekine Kuzeyden Güneye, Batıdan Doğuya, öyle ki kimi kez Arap Oyunu, Deve Oyunu gibi adların bile benzerliği şaşırtıcı ve düşündürücüdür.*” (s. 17) şeklinde açıkladığı bu oyunlardan biri de Afyonkarahisar yöresinde genellikle düğünlerde, düğün evinin bahçesinde veyahut sınırlanmış hali ile düğün evinde oynanan “*Deveci Oyunu*”dur.

2. Deveci Oyunu

Çanakkale yöresinde “*Arap ve Gelinlik Kızları*” (Dinç, 2012: 251); Muğla, Kırşehir, Karaman dolaylarında “*Arap Oyunu*”, Tokat köylerinde “*Deveci Oyunu*” (Özhan, 1997: 296), Balıkesir-Pamukçu’da “*Deve Oyunu*” (Atlı, 2017: 31) oyunları ile benzerlik gösterdiği tespit edilen *Deveci Oyunu* yaklaşık 10-12 kişilik erkek grubu tarafından canlandırılır. Oyun üç aşamadan oluşur. İlk bölüm hazırlık aşamasıdır. Düğün eğlencesinin orta yerinde damadın arkadaşlarından ve akrabalarından oluşan bir grup erkek, oyuna hazırlık için komşu evlere dağılırlar. Bir kişi kervanbaşı kılığında sakallı, sarıklı, cübbeli bir şekilde giyinir, bir eline kalınca bir sopa alır. Bu kişi oyunun başkışisi olup oyuna adını veren *Deveci*’dir. (K.Ş.-6, K.Ş.-7) Diğer taraftan 4 erkek (sayı çoğaltılabilir) takma bıyıklar, cepkenler, yumurta topuklu iskarpinler ve sırtlarında birer ceketle hazırlanırlar. Oyunun en eğlenceli olan kısmı ise kadın kılığına girecek olan erkeklerin hazırlanması ve meydana çıkmalarıdır. 5-6 erkek (sayı çoğaltılabilir) köylü kadınların sandıklarından çıkardıkları yöresel kıyafetleri -şalvar, etek, yelek, yemeni- giyerek genç kız kılığına girerler. Sakalı bıyığı olanlar peçe takar, diğerlerine ise kadınlar tarafından makyaj yapılır. (K.Ş.-3, K.Ş.-4, K.Ş.-5) Oyunun hazırlık aşamasında köyün orta yaşlı kadınlarına büyük iş düşer. Köylerde genç

erkek ve kızların bir arada bulunması hoş karşılanmadığı için yaşça büyük kadınlar, çocukları yaşındaki erkeklerin giyinmelerine, makyajla kılık değiştirmelerine yardım ederler. (K.Ş.-1, K.Ş.-2, K.Ş.-3, K.Ş.-4, K.Ş.-5, K.Ş.-6, K.Ş.-7).

Deveci Oyunu'nun hazırlık aşamasında, diğer Anadolu köy seyirlik oyunlarında olduğu gibi köylünün yardımlaşma ve dayanışma duygularıyla varını yoğunu ortaya döktüğü görülür. Bu kısımda Deveci'nin kullanacağı deve için bir deve başlığı yapılır. İki kişinin omuzlarına aldıkları merdivenin üstüne büyükçe bir kilim/aba örtülür, üçüncü bir kişi baş tarafa geçerek devenin baş kısmını tutarak bir "deve figürü"¹ oluştururlar. Deve başlığına ayrıca büyük bir çan takılır. Başlığa bağlanan zincirle de oyunun bütün görseli hazırlanmış olur. (K.Ş.-6, K.Ş.-7, K.Ş.-8) Hazırlık aşamasında yapılan dekor, kostüm, makyaj hepsi basit ve olabildiğince hızlı bir şekilde yapılır.

Oyunun ikinci aşaması sergilenme bölümüdür. Davetlilerin bulunduğu meydana, köyde hatırı sayılır biri çıkararak kısa bir konuşma yapar. Düğünün hayırlı olmasını, evlenenlerin mutlu olup, evlenmek isteyenlerin tez zamanda muratlarına kavuşmalarını diler. Ardından sergilenecek oyunun duyurusunu yapıp meydanın genişletilmesini ve sessizce dinlenmesini rica eder. (K.Ş.-1, K.Ş.-2, K.Ş.-8) Deveci, bir elinde devesinin zinciri bir elinde sopası, arkasında kızları olduğu halde meydanın bir köşesinden giriş yapar. Kızlar sürekli yorulduklarına dair mızızlanırlar. Deveci ise onlara söylenerek yürümeye devam eder. Meydanın ortasına geldiklerinde bir anda etraflarını erkekler sarar. Kızlar çığlık çığlığa devecinin etrafına toplanırlar. Erkeklerden biri "*Bizim kötü bir niyetimiz yok, kızlarınızla evlenmek istiyoruz. Boyu boyumuza uygun olanı ver bize*" der. Deveci "*Benim evlilik çağında kızım yok. Onlar daha çoluk çocuk. Varın gidin yolunuza*" der. Bu diyalog esnasında deveci sopasını sürekli olarak erkeklerle doğru, yaklaşmamaları için sallar. Kızlar ise bir taraftan korkma emaresiyle birbirlerine sokulurlarken, bir taraftan da kaş göz işareti yaparak erkeklerden kendilerini kaçırmalarını isterler. Çünkü kızlar deveciyle şehir şehir gezmekten bıkmışlardır. Erkekler tekrardan "*Böyle güzel kızlar bizim buralarda yok, onları ver bize, anlı şanlı düğün yapıp evlenelim. Yoksa kaçırırız*" derler. Ancak Deveci yine olumsuz yanıt verir. Erkekler boylarına uygun gördükleri, hızlı koşabileceğine inandıkları kızları seçerek kaçırmaya çalışırlar. Deveci ise sopa ile onlara engel olmaya çalışır. Kızlar ise ellerinden tutan erkekle birlikte koşmaya başlar. Deveci yakalayabildiğini döverek tekrar devenin başına diğer kızların yanına getirir. Oyun bu şekilde bir süre devam eder. Kaçmayı başaranlar meydanın kenarında oyunun bitmesini beklerler. Deveci kaçmaya çalışana acımaz, sopayla vurur. (K.Ş.-2) Oyunun son aşamasında kızları iyice gözüne kestiren erkekler cüssece kendisine zıt olanı sırtlayıp kaçmaya başlar. Eğer ki erkek kıza göre cılız kalırsa, kız erkeği omzuna alıp kaçıtır. Devecinin dövünmeleri eşliğinde oyun biter. Oyunda rol alanlar meydana gelip

¹ "Deve figürü"ne Afyonkarahisar'ın Çay ilçesine, Şuhut ilçesine ve Dinar ilçesine bağlı Yörük köylerinde rastlanırken, merkez köylerde ve İhsaniye ilçesine bağlı Türkmen köylerinde rastlanmaz. Türkmen köylerindeki oyun bu yönüyle "*Arap ve Gelinlik Kızları*" oyunu ile benzerlik göstermektedir. Türkmen köylerinde oyuncular ellerine aldıkları bir def ile ya da bağırarak meydana giriş yaparlar. Kızlar bir ipin ucuna bağlanmış gibi bir izlenim oluştururlar, başlarındaki sarıklı kişi onları sürükler vaziyettedir.

seyircileri selamlarlar. Deveci sarığını çıkartıp düğün sahibinin yanına gider ve oyuncuları için bahşiş alır. (K.Ş.-3)

Köy seyirlik oyunlarının genel özelliklerinden olan belli bir metine bağlı kalmaksızın oyunun canlandırılması, bu oyun için de geçerlidir. Ancak burada sözlü atışmalardan ziyade görsellik daha fazla mizahî unsur taşımaktadır. Özellikle davetlilerin yakından tanıdıkları erkekleri kadın kılığında, makyajlı olarak görmeleri, oyunun sonunda bazı kadın kılığındaki kişilerin erkekleri omuzlarına alıp kaçırmaları gibi zıtlıklar oyunun ana eğlence öğeleridir.

Köy seyirlik oyunlarının tarih öncesine dayanan çıkış noktaları zamanla unutulmuş, oyunlar gitgide büyüsel niteliklerini kaybettiği gibi köylülerdeki bu bilinç de yitirilmiştir. Bu sebeple seyirlik oyunlar daha çok düğünlerde, eğlencelerde, derneklerde oyalanmak amacıyla oynanmaktadırlar (And, 1970: 32). Deveci oyununun hikâyesi ise eski zamanlarda deve kervanları ile köyden köye göç eden halkların yaşantılarından doğmuştur. Afyonkarahisar bölgesinde Yörük/göçmen nüfusa sahip köyler çoğunluktadır. Karakeçili Yörükleri olarak adlandırılan köylüler göç yollarında ve vardıkları yerlerde karşılaştıkları olayları mizahî unsurlarla donatıp gelenek haline getirmişler ve yaşatmaya çabalamışlardır. Bugün Konya-Dinar karayolu üzerinde Alparslan köyü mevkiinde bulunan kayalıklarla çevrili dar bir geçit, yöre halkı tarafından “*Kız Kaçıran Boğazı*” olarak adlandırılmaktadır (K.Ş.-8, K.Ş.-9). Ayrıca maddi imkânsızlıklar neticesinde düğün yapamayan (K.Ş.-6, K.Ş.-7, K.Ş.-8) ya da ailelerinin evlenmelerine izin vermediği (K.Ş.-1, K.Ş.-2, K.Ş.-3, K.Ş.-4, K.Ş.-5) gençler arasında sıkça rastlanan kız kaçırma olayı da bir motif olarak *Deveci* seyirlik oyununda yerini almıştır.

Sonuç

Gelenek, görenek, örf ve adetleri açısından adeta bir hazine barındıran Türk milleti, bu zenginliklerini nesilden nesile sözlü ve yazılı olarak aktarmışlardır. Nitekim bir milletin varlığını sürdürebilmesi için kültür değerlerini koruyup, yaşatması gerekir. İnsan topluluklarını millet olma vasfına ulaştıran kültür değerleri, insanlar tarafından yaşandığı ve yaşatıldığı müddetçe anlam kazanırlar (Erol, 2015: 43-44).

Kaynağını köylünün yaşam tarzından, kültürel ve ekonomik sıkıntılarından alan köy seyirlik oyunları, sadece bir eğlence aracı olmayıp aynı zamanda eğitici-öğretici bir işleve de sahip sözlü kültür değerlerimizden birisidir. Ancak günümüzde teknolojik gelişmelere bağlı olarak sosyo-kültürel ve ekonomik yapıda meydana gelen değişimler, sözlü gelenekteki diğer ürünlerde olduğu gibi, köy seyirlik oyunlarını da olumsuz yönde etkilemektedir. Bundan on yıl öncesine kadar her düğünde icra edilen köy seyirlik oyunları, bugün yerini belli mekânlara, müzik gruplarına bağlı kalınarak yapılan düğünlere, eğlencelere, kutlamalara bırakarak gittikçe kaybolmaktadırlar.

Afyonkarahisar yöresinde sergilenen *Deveci Oyunu* da unutulmaya yüz tutmuş köy seyirlik oyunlarımızdan biri olarak kayıt altına alınmayı beklemektedir. Ağırlıklı olarak Afyonkarahisar’ın Yörük köylerinde icra edilen *Deveci Oyunu*’na adını veren “deve figürü” ve “Deveci”, bugün Afyonkarahisar’ın bazı Türkmen köylerinde *Arap ve Gelinlik Kızları Oyunu* ile benzerlik göstererek varlığını devam ettirmektedir. Burada Yörüklerin göçebe hayatlarına karşılık Türkmenlerin yerleşik

hayatlarının sosyolojik olarak eğlence araçlarına yansımaları görmekteyiz. Son birkaç yıl içinde Yörük köylerinde yapılan düğünlerde de *Deveci Oyunu*'nun icra edilmediği, göçebe hayatın izlerinin yavaş yavaş silindiği gözlemlenmektedir.

Yazılı Kaynaklar

1. And, Metin. (1970). *100 Soruda Türk Tiyatrosu Tarihi*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
2. And, Metin. (2014). *Başlangıçtan 1983'e Türk Tiyatro Tarihi*. İstanbul: İletişim Yayınları.
3. Atlı, Sağıp. (2017). Köy Seyirlik Oyunlarından “Deve Oyunu” Üzerine Bir Değerlendirme ve Balıkesir-Pamukçu Deve Oyunu. *Littera Turca*, 3/2, 16-40.
4. Erol, Şerife Seher. (2012). Makedonya Türklerinde Hidrellez İnanç, Özel Günler ve Çeşitli Kutlamalar. *Prof. Dr. Fikret Türkmen Kitabı*, Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü, Ed. Zeki Kaymaz; Alimcan İnanet, İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
5. Erol, Şerife Seher. (2015). Bartın'da Özel Günler; Bayram, Tören ve Kutlamalar. *Uluslararası Karadeniz Havzası Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi-UKHAD*, C. 1, S. 1, 43-44.
6. Çıblak, Nilgün. (2005). *Köy Seyirlik Oyunlarının Korunması Üzerine Tasarım Denemesi*. Halk Kültürlerini Koruma-Yaşatma ve Geleceğe Aktarma Uluslararası Sempozyumu Bildirileri, Kocaeli, 175-185.
7. Dinç, Mustafa. (2012). Anadolu Köy Seyirlik Oyunları Bağlamında Çanakkale İli Dümrek Köyü “Oturtma” Eğlencesi. *Milli Folklor*, 94, 249-255.
8. Oğuz, M. Öcal. (2008). *Türkiye'nin Somut Olmayan Kültürel Mirası*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
9. Özhan, Mevlüt. (1997). Türkiye'deki Dramatik Köy Seyirlik Oyunları Üzerine Bir Atlas Denemesi. *V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Halk Müziği, Oyun, Tiyatro, Eğlence Sektörünü Bildirileri*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 292-313.
10. Töre, Enver. (2009). Türk Tiyatrosunun Kaynakları. *Turkish Studies*, 4(1), 2181-2348.

Sözlü Kaynaklar

- K.Ş.-1:** İsmet Sancak, 55, Üçlerkayası Köyü/İhsaniye/AFYONKARAHİSAR, Memur, Üniversite.
- K.Ş.-2:** Lütfullah Sancak, 27, Üçlerkayası Köyü/İhsaniye/AFYONKARAHİSAR, Akademisyen, Üniversite.
- K.Ş.-3:** Beytullah Süzmek, 26, Yukarı Tandır Köyü/AFYONKARAHİSAR, Sekreter, Yüksekokul.
- K.Ş.-4:** İlknur Süzmek, 48, Yukarı Tandır Köyü/AFYONKARAHİSAR, Ev Hanımı, İlkokul.
- K.Ş.-5:** İsmet Çavdar, 54, Değirmenayvalı Köyü/AFYONKARAHİSAR, Teknisyen, Üniversite.
- K.Ş.-6:** Mehmet Yiğit, 43, Devederesi Köyü/Çay/AFYONKARAHİSAR, Esnaf, Lise.
- K.Ş.-7:** Ayşe Yıldırım, 45, Devederesi Köyü/Çay/AFYONKARAHİSAR, İlkokul, Ev Hanımı.
- K.Ş.-8:** Adem Çakal, 79, Bulanık Köyü/Çay/AFYONKARAHİSAR, İlkokul, Emekli.
- K.Ş.-9:** Gülizar Kaya, 83, Göcen köyü/Çay/AFYONKARAHİSAR, Ev Hanımı, Okuryazar değil.

Neslihan Huri Yigit
Bartın University, Republic of Turkey

A Theatrical Village Play from Afyonkarahisar Region: “Cameleer Play”

Abstract: The theatrical village play which is formed through the examination of the tradition, culture, and ways of living of the Anatolian people, still exists in several villages. When these plays are sociologically analysed, the past and lives of Anatolian village would be demonstrated. In this study we will shortly define the theatrical village play and the "Cameleer Play" which is played and presented in Afyonkarahisar.

Keywords: *Village Theatre, Theatrical Village Play, Cameleer Play, Folklor, Afyonkarahisar.*

ГОД. III
БР. 6

ПАЛІМПСЕСТ

РАЛІМРСЕСТ

VOL. III
NO 6